

Sygn. akt I ACa 636/13 Sygn. akt I ACa 636/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Zbigniew Stefan Cendrowski (spr.)

Sędzia SA Dorota Markiewicz

Sędzia SA Robert Obrębski

Protokolant st. sekr. sąd. Joanna Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z

siedzibą w P.

przeciwko(...) W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 18 lutego 2013 r.

sygn. akt II C 196/11

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego

rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie, pozostawiając temu

Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy oddalił powództwo (...) Sp. z o.o. w P. przeciwko (...) W. i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów postępowania.

Powódka wносиła o zasądzenie od pozwanego(...) W. kwoty 200.000 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty z tytułu zwrotu gwarancji bankowej oraz wniosła o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwane (...). W. wniosło o oddalenie powództwa i o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

(...) Sp. z o.o. 18 marca 2005 r. zawarła umowę konsorcjum z Przedsiębiorstwem (...) S.A. z siedzibą w Ł. i z Przedsiębiorstwem (...) S.A. - (...) w K., aby wspólnie przygotować i złożyć w Zarządzie Dróg Miejskich w W. ofertę przetargową w przetargu nieograniczonym na roboty budowlane pod nazwą „(...) Umowa konsorcjum ustanowiła powódkę liderem konsorcjum oraz uregulowała wzajemne relacje pomiędzy stronami umowy oraz ich reprezentację w stosunku do zamawiającego w zakresie złożenia oferty oraz realizacji projektu do czasu jego wykonania i ostatecznego rozliczenia w przypadku przyznania kontraktu.

Strony Konsorcjum podpisały z pozwanym umowę na modernizację (...). Powodowa Spółka, jako lider konsorcjum, uściła na rzecz pozwanego gwarancję w wysokości 10% kontraktu, w kwocie 8.632.446,73 zł w postaci gwarancji bankowej wpłaconej do (...) Bank (...) S.A. W drodze aneksu, gwarancja bankowa 18 sierpnia 2010 r. została zredukowana do 200.000 zł. Powyższą gwarancję w kwocie 200.000 zł pozwane Miasto wypłaciło z (...) Bank (...) S.A. na pokrycie kosztów naprawy inwestycji.

Na podstawie powyższego stanu faktycznego, Sąd dokonał następujących ustaleń, uznając roszczenie powódki za nieudowodnione, co prowadziło do oddalenia powództwa.

Sąd wskazał, że w umowie konsorcjum z 18 marca 2005 r. strony umowy uzgodniły, że będą miały udziały w konsorcjum stosownie do faktycznie wykonanych robót, oraz że podział kosztów między nimi będzie proporcjonalny do podziału robót, a także, że odpowiedzialność z tego tytułu strony ponoszą proporcjonalnie do udziału w konsorcjum.

Sąd uznał, że niezależnie od tego, czy podstawy żądania zwrotu gwarancji bankowej od pozwanego Miasta są uzasadnione, powództwo należało oddalić, gdyż strona powodowa, mimo ciążącego na niej obowiązku, nie udowodniła w jakim zakresie partycypuje w kosztach gwarancji. Sąd wskazał, że w świetle umowy konsorcjum z 18 marca 2005 r. powodowa Spółka ma prawo do zwrotu gwarancji bankowej tylko w takim zakresie w jakim partycypowała ona - w ramach kontraktu o modernizację(...) - w wykonaniu tych robot. Skoro nie udowodniła ona zakresu wykonanych przez siebie robót przy tej inwestycji, to powództwo - jako nie udowodnione z punktu widzenia zakresu uprawnień powódki do zwrotu gwarancji - należało oddalić już z tego powodu, bez badania podstaw odpowiedzialności pozwanego Miasta.

Sąd uznał ponadto, że po stronie powodowej nie występuje współuczestnictwo konieczne. Nie ma także w niniejszej sprawie zastosowania art.195 k.p.c. W związku z tym Sąd oddalił wnioszek o zobowiązanie powodowej spółki (...) Sp. z o.o. do wskazania partnera Konsorcjum, niebiorącego udziału w sprawie, tak by możliwe było zawiadomienie go o procesie na podstawie przepisu art.195 k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z art.98 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 18 lutego 2013 r. wniosła powódka zaskarżając w całości to orzeczenie i zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego:

a. art. 65 § 2 k.c. w zw. punktem 5 i 6 umowy konsorcjum z dnia 18 marca 2005 r. poprzez niezastosowanie, czego konsekwencją było niezbadanie przez Sąd, jaki był cel umowy oraz zgodny zamiar stron w zakresie jej postanowień dotyczących zabezpieczenia w postaci gwarancji bankowej, co doprowadziło do błędnej wykładni pojęcia „kosztu gwarancji”

i nieprawidłowego ustalenia przez Sąd, że zapisy umowy mają zastosowanie do oceny zasadności roszczenia powódki, a powódka dochodzi zwrotu kosztów gwarancji, gdy tymczasem powódka dochodzi odszkodowania w postaci zwrotu bezpodstawnie pobranej przez pozwanego kwoty z gwarancji bankowej stanowiącej zabezpieczenie kontraktu, która to kwota nie stanowi kosztu gwarancji w rozumieniu umowy konsorcjum;

b. art. 65 § 2 k.c. w zw. z punktem 6 umowy konsorcjum z dnia 18 marca 2005 r. poprzez niewłaściwe zastosowanie i niezbadanie celu umowy oraz zgodnego zamiaru stron, co doprowadziło do nieprawidłowej wykładni punktu

szóstego umowy i przyjęcia, że wskazane postanowienie umowne ma zastosowanie w relacji między powódką- liderem konsorcjum a pozwanym

i wyłącza możliwość dochodzenia przez powoda pełnej kwoty zabezpieczenia, z którego bezpodstawnie skorzystał pozwany;

c. art. 415 k.c. poprzez niezastosowanie, co skutkowało nierozpoznaniem istoty sprawy i pominięciem przez Sąd I instancji w swych rozważaniach faktu, iż roszczenie powódki ma charakter odszkodowawczy, a powódka w trakcie postępowania wykazała, że szkoda związana z bezprawnym skorzystaniem z gwarancji bankowej przez pozwanego powstała wyłącznie w majątku powódki;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego:

a. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niedokonanie przez Sąd wszechstronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co miało wpływ na wynik postępowania, w szczególności pominięciu przez Sąd I instancji w swych rozważaniach dowodu

z oświadczenia Banku (...) (Polska) S.A. z dnia 18 października 2010 r., informującego o wypłacie z rachunku powódki na rachunek pozwanego kwoty 200.00 zł oraz dowodu z wyciągu z rachunku bankowego powódki,

w którym wskazana została wypłata tej kwoty z rachunku powódki w dniu 18 października 2010 r., co stanowiło dowody na twierdzenia, że wystąpiło uszczuplenie majątku powódki i poniosła ona szkodę, jak również pominięcie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyny odmowy mocy dowodowej wskazanym dokumentom.

Powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 200.00 zł wraz z odsetkami ustawowymi, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz orzeczeniem o kosztach procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, wraz z orzeczeniem o kosztach procesu Sądu II instancji i kosztach zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

Skarżący przedstawił zarzuty dotyczące treści umowy konsorcjum, aczkolwiek błędnie odniósł je zasadniczo do naruszenia prawa materialnego, podczas gdy ustalenie treści umowy leży w sferze faktów a nie prawa, zaś subsumpcja ustalonego stanu faktycznego do określonej normy prawnej jest już wynikiem wcześniejszych ustaleń faktycznych.

Niemniej jednak zostały przedstawione zarzuty dotyczące wykładni treści umowy, zatem Sąd Apelacyjny w granicach zaskarżenia ma obowiązek poczynić niezbędne ustalenia faktyczne.

Na wstępie należy wskazać, że umowa konsorcjum jest umową nienazwaną przez przepisy prawa cywilnego. Treść takiej umowy może zostać przez strony ukształtowana w granicach wyznaczonych przez przepis art. 353¹ k.c., z uwzględnieniem m.in. przepisu art. 141 Ustawy – prawo zamówień publicznych w zw. z art. 23 ust. 2 p.z.p. Powszechnie

w orzecznictwie dopuszcza się możliwość odwoływania się do przepisów o umowie spółki cywilnej, w zależności od konkretnej treści umowy konsorcjum.

Analiza treści umowy konsorcjum nie pozostawia wątpliwości co do tego, że strony nie zastrzegły powstania wspólnego majątku, co wyklucza możliwość odpowiedniego stosowania przepisów o majątku wspólnym wspólników.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd, że przepis art. 141 p.z.p. przesądza wyłącznie o solidarności biernej wykonawców wspólnie ubiegających się o zamówienie, nie rodzi zaś skutków w postaci solidarności czynnej (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 18 lutego 2009 r. – VI Ca 1152/08).

Podziela również pogląd, że przepis art. 23 p.z.p., statuuje łączny udział wykonawców jedynie w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego.

Niniejszy proces dotyczy zaś sytuacji, gdy po wykonaniu umowy zawartej w wyniku przetargu, zamawiający zatrzymuje część kwoty z tytułu gwarancji bankowej.

Jest poza sporem, że w sprawie niniejszej, poza umową o roboty budowlane, została zawarta umowa gwarancji. Stronami tej umowy jest bank i pozwany jako zamawiający (beneficjent z umowy gwarancji). Zleceniodawcą jest powód. Jest również poza sporem, że to powód spełnił określone zobowiązanie, świadcząc m.in. kwotę 200.000 zł.

Powoda nie łączy żaden stosunek zobowiązaniowy z tytułu gwarancji, jednakże jest wykonawcą umowy o roboty budowlane i twierdzi, że pozwany nienależycie wykonał swoje zobowiązanie umowne, zatrzymując kwotę 200.000 zł.

Twierdzi zatem, że wskutek nienależytego wykonania zobowiązania poniósł szkodę. Szkada ta polega na umniejszeniu jego majątku o kwotę 200.000 zł.

Treść umowy konsorcjum nie pozbawia uprawnienia każdego z jego członków do dochodzenia w postępowaniu sądowym samodzielnie, we własnym imieniu, odszkodowania za szkodę poniesioną wskutek – wg. tegoż podmiotu - zamierzonego działania zamawiającego.

Postanowienia umowy dotyczące udziału w konsorcjum na podstawie dotychczas wykonanych robót i związana z tym odpowiedzialność oraz zasady pokrywania kosztów, związanych z gwarancją, nie wpływają na prawo każdego z uczestników konsorcjum do dochodzenia swoich roszczeń odszkodowawczych wobec zamawiającego w drodze postępowania przed Sądem powszechnym.

Oznacza to również, że w postępowaniu sądowym strona powodowa będzie zobowiązana do wykazania zasadności swojego roszczenia i odpowiedzialności strony pozwanej.

Z tych wszystkich względów orzeczono zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c.